

NAŠA MISEL

Šolsko glasilo Centra IRIS za slepe in slabovidne
Letnik XLVII, št. 2, leto 2019

Tema številke:
O ČASU

Naša misel

Glasilo učencev in dijakov Centra IRIS za slepe in slabovidne

Urednik: Grega Hribar

Mentorji: Nina Čelešnik Kozamernik, Urška Lah, Grega Hribar

Glavna novinarka: Melkina Huskić

Oblikovala in natisnila: Tanja Rudolf

Tisk v brajci: Marija Repe Kocman

Založil, izdal, razmnožil: Center IRIS – Center za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje, Langusova 8, 1000 Ljubljana

ISSN: 2350-4048

4 izvodi

Junij, 2019

NAŠA MISEL

*Šolsko glasilo Centra IRIS za slepe in slabovidne
Letnik XLVII, št. 2, leto 2019*

Tema številke: O ČASU

NASLOVNICA V BESEDI

Letošnja Naša misel govori o času, spominih in dogodkih iz preteklosti. Nastajala je vzporedno s posebno izdajo ob praznovanju 100. obletnice šole za slepe in slabovidne v Sloveniji.

Naslovnico krasi slika korneta in puhasto belega oblaka v ozadju, ki je fotografiran pod takim kotom, da izgleda kot kepica sladoleda na vrhu korneta. Motiv smo izbrali zaradi univerzalnosti ledene sladice, ki svojih oboževalcev nikoli ne izbira po starosti, spolu ali zgodovinskem obdobju. Skoraj vsem je všeč in le redko kdo ga ne povezuje z lepim dogodkom.

Osnovni izgled naslovnice ostaja enak lanskoletnemu.

Na levem robu sta dva delno vidna barvna obroča (roza in sončno rumen), zgoraj naslov v temno modri barvi, pod njim pa podatki o letniku in zaporedni številki šolskega glasila. Na spodnjem robu naslovnice je zapisana letošnja tema številke: "O času".

ZAOBITI ČAS

"Eno izmed muslimanskih izročil pravi, da je Burak (konj-osel-človek-pav), ko je vzletel, prevrnil poln vrč vode. Odpeljal je Preroka do sedmih nebes; ta se je v vsakih izmed njih pogovarjal z očaki in angeli, ki tam prebivajo, šel je skozi Eno in srce mu je otrpnilo od mraza, ki ga je začutil, ko ga je Gospod potrepil po rami. Človeški in nebeški čas nista primerljiva; ko se je Prerok vrnil, je dvignil vrč, iz katerega se še ni izlila niti kaplja."

"Ta pes (Kerber) s tremi glavami prikazuje preteklost, sedanost in prihodnost; glave sprejemajo in tako rekoč pogoltnejo vse stvari. Herkul ga je premagal, to pa kaže, da junaška dejanja vselej premagajo čas, saj živijo v spominu potomcev."

(J. L. Borges)

Ne vem, kaj naj si mislim o času.

100 let lahko zapišemo v dvojiškem sistemu 1100100, v petiškem 400, v šestnajstiškem 64 ali kot približno 36525 dni – nobene simetrije. Fiziki pravijo, da lahko zelo majhni delci potujejo v času nazaj, čeprav je večina ljudi prepričanih, da silovito drvimmo samo naprej in navzgor. Sem pa tja se kdo upira, da čas ne obstaja.

Vsekakor obstajajo počitnice in sladoled. Še sreča. Ne beli si glave, bodi pogumen tudi to poletje in zaplavaj daleč do svojega morskega psa. Vsi iz uredništva navijamo zate!

Grega

O ČASU

STO LET

Ta šola je že stara,
dolgo že stoji,
a za svoja leta
kar dobro se drži.

Učenci stari mladi
v njej pridno se uče,
množiti, deliti,
strašno poslušni biti.

Brajico se naučiš
in v knjigah zaživiš,
prsti postanejo tvoje oči,
pikice pa tvoji najboljši prijatelji.

Skupaj z belo palico
Ljubljano raziskali smo,
v mnogo letal se usedli,
a na Triglav z nogami prilezli.

Naj se še ne podre,
svoja vrata ne zapre,
leta in leta naj stoji,
saj radi jo imamo vsi.

Luna Kotnik, OŠ Pameče Troblje, 5. c

VSEBINA

NASLOVNICA V BESEDI	2
ZAOBITI ČAS	3
O ČASU	5
OB 100-LETNICI ŠOLANJA SLEPIH IN SLABOVIDNIH V SLOVENIJI	7
ČAS.....	8
100 LET	9
ZAVOD – CENTER IRIS.....	10
OŠ KAPELA PRED 40 LETI	11
POTEK ČASA.....	11
SPOMINI.....	12
LETA.....	12
SPISI O NE-ČASU.....	13
DINOZAVRI	13
JAZ V VLOGI PRINCESKE IZ SLIKE SV. JURIIJA, KI UBIJA ZLOBNEGA ZMAJA	15
DUŠKOVA RAZISKOVANJA	19
Ginceljnik I.....	19
Ginceljnik II.....	19
URA KUKAVICA	21
NOVICE IZ SLAVNEGA SVETA ZBORNICE.....	24
IGRAMO SE, IGRAMO SE	25
IGRE Z DIVJIMI KOSTANJI.....	25
MI IZ CENTRA.....	31
100 LET? ŽE?	33
INTERVJU Z RAVNATELJICO CENTRA IRIS, GOSPO KATJUŠO KOPRIVNIKAR	33
INTERVJU S SLOVENSKO PISATELJICO IN BIVŠO UČITELJICO SLOVENŠČINE V CENTRU IRIS, GOSPO AKSINJO KERMAUNER.....	38
KAJ JE DOGAJALO.....	40

OB 100-LETNICI ŠOLANJA SLEPIH IN
SLABOVIDNIH V SLOVENIJI

100 LET

**ODKAR SLEPI IN
SLABOVIDNI V
SLOVENIJI
OBISKUJEJO
ŠOLE.**

**TAKO SE NAM JE
ODPRL SVET.**

svetovljanka Isabella Škorjanec, OŠ Ormož

ČAS

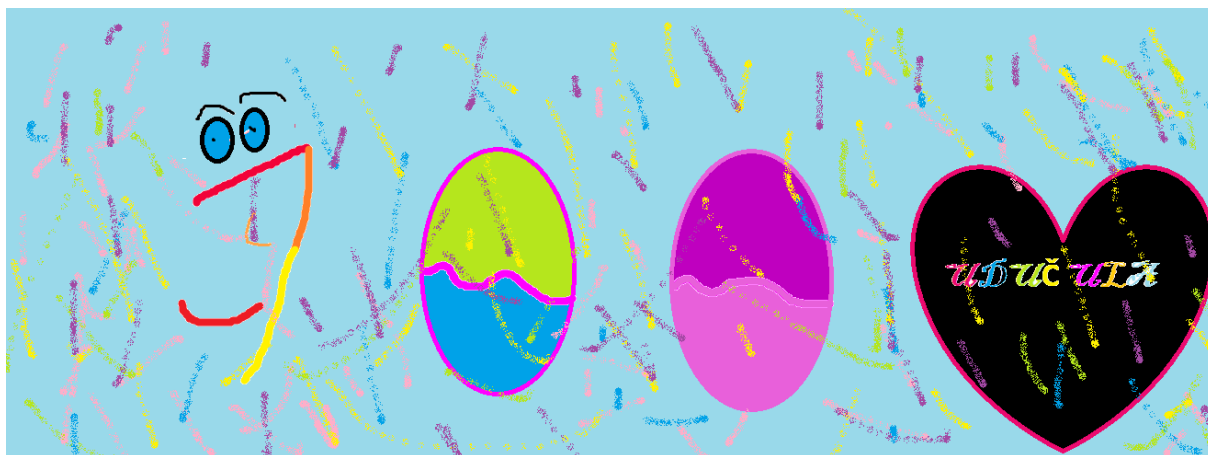
Čas je gospod, je pravi falot za prijatelja lepo si ga je vzet' in z njim kaj dobrega počet'. Čas hitro beži, urno drvi, se nič ne boji, ko s palico maha in se nam smeji. On nikoli se ne ustavi, tudi če bi se utopil v lavi. Včasih se zdi, da preveč se mudi, to je resnica, to je krivica. In takrat ura tako nas jezi, da strah pred zamudo nam požene strah v kosti.

Njegova žena je ura, ko možu nagaja, zakličemo hura. To namreč pomeni, da Čas je zbegan in takrat, kdor je poreden, nikdar ne bo kregan, hi hi se falotu smeji.

Joj, čas krivec je res, da nam starost prinese skrbi in bes. Čas lahko prinese pravo ljubezen, če je zaljubljenec od ljubezni sploh še trezen.

Jooj, ta čas, ko le ne bi tako preganjal nas.

Tim Krebs in da mud, Center IRIS

Čas je nek dogodek. Mi se čedalje bolj staramo. Nekateri ljudje so starejši, nekateri so mlajši. Čas nam je zelo pomemben, da vemo, koliko časa traja šolska ura. Jaz se vozim do Ljubljane pa do doma kar nekaj časa. Čas tudi teče v pesmih. Časa ne moremo prijeti.

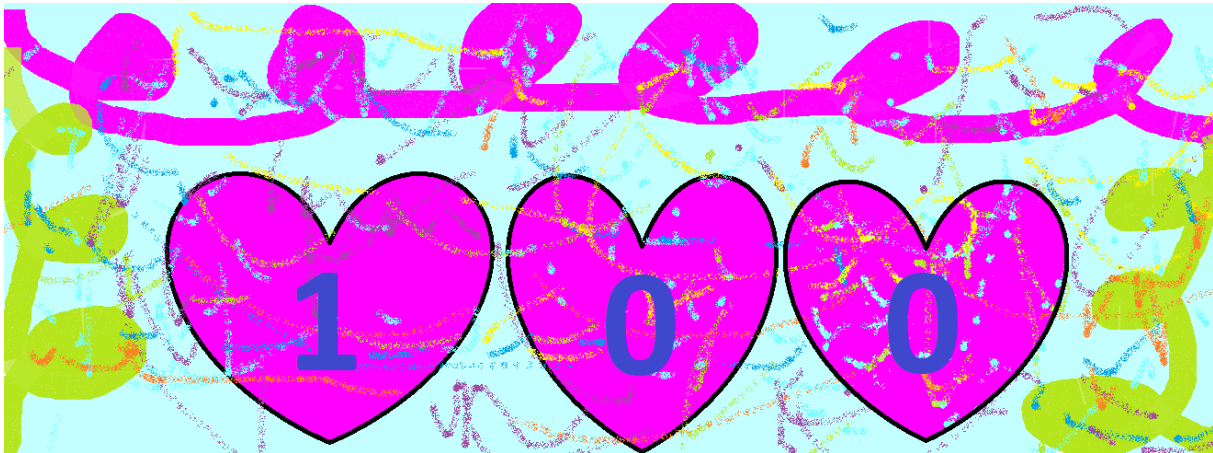
Nejc Plajnšek – keep it simple, Center IRIS

100 LET

Center IRIS sto let ima!
Star je že, a starejši še bo,
vseeno še dolgo super šola bo.

Je visoka in velika, znotraj super je,
vsi, ki so jo gradili, so se prav odločili.
Vemo, da so jo dolgo gradili,
zato morajo biti pohvaljeni.
hvalilec Gašper Fric, OŠ Rogatec

Čas je dragocen čas, saj so v starih časih starostniki imeli zelo veliko prostega časa in je bilo bolj fizično naporno, a so imeli več časa, kot pa v tem času, ki je zdaj. Čas zelo hitro teče v tem času, ko sem čez teden v šoli in v domu v Ljubljani, tako hitro teče čas, da si včasih mislim, da bi lahko bil bolj počasen čas. Kaj takega delam, gre čas zelo hitro. Ko je moj oči hodil v službo in zraven še vodil kmetijo, je bil zanj ta čas zelo naporen in to obdobje je imel veliko zaposlitve in je imel zelo malo časa za svoje proste dejavnosti. V svojem času se je ukvarjal s košarko, ko pa je časa zmanjkovalo za igranje košarke v košarkarski dvorani, pa je zaradi premalo časa odločil, da bo nehal trenirati košarko in se je odločil, da bo čas izkoristil za svojo kariero v kmetijstvu. In je dejal, da je bolje čas izkoristiti za družino, kot pa za igranje košarke. V pesmih, ko poslušam, zelo hitro mine čas. Včasih so se starostniki več družili in se več na kmetijah, pa so tudi v prostem času plezali po jablanah in po drevesih.
Irena Bergant, Center IRIS, ki je Dončiču jasno povedala, kje je point.

eterična in ljubezniva Ula Uduč, OŠ Draga Kobala

ZAVOD – CENTER IRIS

Moja babica je hodila v Zavod za slepo in slabovidno mladino med leti 1957 in 1962. Vprašal sem jo, kako je takrat bilo v Zavodu in mi je povedala, da so dekleta spala v vili nasproti starega dela. Telovadnico so imeli spodaj tam, ko je zdaj dvorana. Učilnice so imeli tam, kjer so zdaj sobe, tudi fantje so spali v tem delu. Pouk so imeli tudi popoldne in so se učili igrati na razne inštrumente. Pouk so imeli tudi ob sobotah. Domov so hodili samo ob praznikih in počitnicah. Babica je rekla, da so se imeli lepo.

Moja mami je tudi hodila v zavod med leti 1984 in 1991. Povedala mi je, da je tri leta spala v vili, potem so se tudi dekleta preselila v prenovljeno stavbo, kjer so še danes sobe. Ko je mami hodila v zavod, ob sobotah ni bilo pouka tako kot pri babici. Povedala mi je, da so pouk imeli tudi popoldan. Imeli so veliko krožkov, športni krožek, učenje glasbil, plesni krožek, šah ... Predvsem so se naučili biti samostojni. Ko je bila v sedmem in osmem razredu, je ob petkih šla iz zavoda sama na Železniško postajo in na vlak za Štajersko. V nedeljo pa

na avtobus in nazaj v zavod. Tudi mami je rekla, da so se imeli lepo.

Jaz pa hodim v šolo v svojem domačem kraju in se včasih udeležim delavnic v zavodu, ki sedaj ni več Zavod za slepo in slabovidno mladino, ampak Center Iris.

Marko Palčič je pošpinciral po desetletjih, OŠ Ljudski vrt Ptuj

OŠ KAPELA PRED 40 LETI

Osnovna šola Kapela je bila pred 40 leti mnogo drugačna od današnje šole. Tudi moj ati in boter sta obiskovala to šolo. Ampak moj ati in boter sta hodila sem v vrtec, ker je bil pred šolo tu vrtec. Žal danes ta zgradba razpada, zato bodo jo slej ko prej podrli. To se bi naj zgodilo letos.

Anej Rožman Brumen se javlja iz terena, OŠ Kapela

POTEK ČASA

Šola bo čez 1000 let verjetno lebdela, ker bo takrat vse zelo napredno. Verjetno bodo vrata takrat odprta samo za obiskovalce, učence in starše zaradi varnostnih razlogov. Šolske potrebščine pa bodo prozorne.

Namesto stopnic bo portal, skozi katerega se bo dalo priti v želeno učilnico.

napredni Lukas Jurjec, OŠ Antona Ukmarja Koper

SPOMINI

Meni so spomini nekaj lepega in da se jih vedno spominjaš za nazaj. Nekateri imajo tudi slabe spomine in ki se jih nikoli ne radi spominjamo. Na šolah imajo vsi razredi kakšne spomine. Učitelji imajo po navadi lepe spomine na učence, ki so sedaj že starejši in tudi kuharice imajo svoje lepe spomine na učence.

nostalgična Nives Jeršič, OŠ Selnica ob Dravi

LETA

Več 2000 let živimo,
se vsega novega razveselimo.
Nekaj stvari nam je dala narava,
a nekaj stvari smo sami naredili.

Živeli bomo še milijon let,
a vsi bomo nekoč umrli in izginili v nebesa.
Tam bomo svet videli od zgoraj,
a nikoli več od spodaj.

Čez tisoč let nič več ne bo enako,
saj tisoč let nazaj, tudi enako ni bilo,
kot je zdajle.

Veseli smo, ko so drugi veseli:
NAJ ŽIVI NEONESNAŽEN SVET
ČIM VEČ LET!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

jasno in glasno Metka Novak, OŠ Koper

SPISI O NE-ČASU

DINOZAVRI

Dinozavri so plazilci, ki so naseljevali naš planet v prazgodovini. Živeli so v obdobju 235000000 let do 65000000 let pred našim časom. V 19. stoletju, ko so znanstveniki začeli preučevati ostanke teh prazgodovinskih živali, so bili najbolj začudeni nad njihovo zastrašujočo velikostjo. Zato so celotni družini orjaških izumrlih plazilcev nadeli ime dinozavri, kar v grščini pomeni strašni kuščar.

So zares izumrli ... ali morda niso?

Dinozavri so izumrli ali pa so bili iztrebljeni pred 65000000 leti. A znanstveniki so nedavno ugotovili, da prav vsi dinozavri le niso izumrli že pred mnogimi leti. Izkazalo se je, da so današnji ptiči pravzaprav potomci dinozavrov. Zdi se, da so nekateri dinozavri vendarle preživel vse do današnjih dni, le da se je njihova podoba zelo spremenila.

Izkopavanje dinozavrov

Dinozavrove kosti so bile zakopane globoko v skalah pod zemljo. Te kosti so postale fosili. Našli so jih paleontologi. Previdno so jih izkopali iz tal in jih prenesli v muzeje.

Dinozavrova koža

Dinozavri so včasih v blatu pustili odtis telesa. Blato se je strdilo in tako ohranilo odtis njihove kože. Taki fosili nam razkrivajo, da so imeli nekateri dinozavri luskavo kožo, podobno današnjim kuščarjem. Nekateri dinozavri so imeli perje, kakor današnje ptice.

Dinozavrski zvezdniki

Tiranozaver

Je bil eden največjih plenilcev, ki so se kadarkoli sprehajali po zemlji. Imel je dolge zobe, ki so bili ostri kot noži.

Diplodok

Je eden najdaljših odkritih dinozavrov. Znanstveniki so našli diplodoka, ki je bil dolg 30 m.

Pahicefalozaver

Je hodil po dveh nogah in imel trdo, kupolasto glavo. Ta je bila zaščiteniš z oblo, 25 cm debelo kostjo.

Triceratops

Je imel ogromno glavo s tremi velikimi rogovi in širok koščen ovratnik, ki mu je ščitil vrat in glavo.

Ankilozaver

Je bil dinozaver z oklepom. Na koncu repa je imel težko, veliko in trdo kostno ploščo.

Stegozaver

Je imel po celem hrbtu dve vzporedni vrsti ostrih koščenih plošč. Na repu je bil oborožen s štirimi smrtonosnimi bodicami.

Najmanjši dinozavri

Nekateri so bili tako majhni, da bi jih lahko držal v dlani. Mali dinozavri so imeli perje in so bili podobni nenavadnim pticam. Mikroraptor je najmanjši odkriti dinozaver.

Največji dinozavri

So bili dolgovrati zavropodi. To je bila skupina velikih dinozavrov rastlinojedcev. Bili so visoki kakor stavbe!

Hoja po prstih

Veliki ali majhni, luskasti ali pernati – vsi dinozavri so hodili po konicah prstov. Vsi dinozavri so imeli zakrivljene vratove v obliki črke S.

Kaj so jedli

Brahiozaver in diplodog sta bila rastlinojedca. Ostali dinozavri so bili mesojedci. Hranili so se z drugimi živalmi.

reporter iz terena pračasa Tim Jurkas, Center IRIS

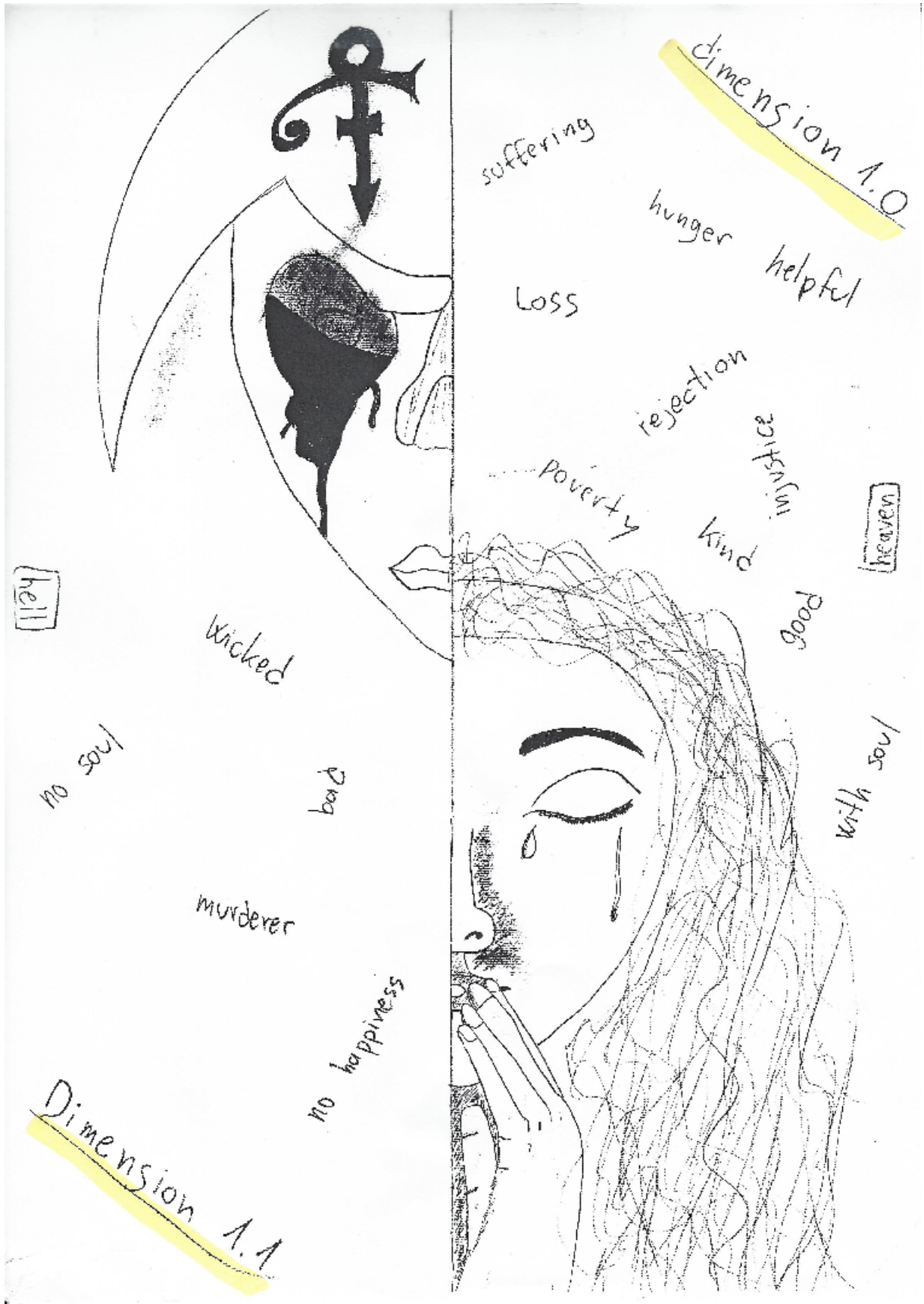
JAZ V VLOGI PRINCESKE IZ SLIKE SV. JURIJA, KI UBIJA ZLOBNEGA ZMAJA

Moja starša, kralj in kraljica, sta bila zelo žalostna na prestolu. Moji služabniki in služabnice so mi povedali, da je prišel zloben hudobec v naše kraje. Jaz nisem vedela, da je bil ta hudobec kruti in strah vzbujujoči se zmaj. Pred usodnim dnevom se nisem bala tega zelenega Jurija, ki je iznenada priletel v te kraje. Ko sem opazila, da je moja mamica jokala in si brisala mokre in debele solze, sem si mislila, da je res prišel trenutek, ko bosta mene poslala temu požrešnemu in velikemu ubijalcu živali – drobnice. Tresla sem se po celem telesu, od nog do glave. Moj očka kralj je nemo opazoval konice svojih čevljev. Zmaj je vse živali, ki smo jih imeli, pojedel za zajtrk, kosilo in večerjo. "Prava nadloga je. Vse živali nam je pojedel. Upamo, da se ne bo še na nas spravil ta

požeruh," je spregovoril moj očka, ki je prenehal opazovati čevlje iz usnja, obdane z mucko. Od travnika skozi grajsko okno smo zaslišali rjojenje. "Še sem lačen," je zarjovel zmaj. "Kaj mu damo, da nas bo prenehal nadlegovati in ustrahovati?" Sta mamica in očka pretakala rečico solza. Hudo jima je bilo, ko sta se odločila, da bosta mene žrtvovala. "Uboga moja starša." Sem si mislila. Skoraj bi se zadavila od solza. Jokala in jokala sem brez prestanka. Na koncu smo se vsi jokali. Cel grad je jokal in žaloval, ko sem odhajala skozi grajska vrata svoji kruti in žalostni usodi naproti. Tam na travniku sem zagledala velikega, napihnjenega zmaja z nazobčanimi in krivimi krili. Z dvignjeno glavo sem prihajala počasi proti njemu. Med potjo sem se ustavila. Zmaj je bil res strašen na pogled. Imel je velikanska nazobčana krila, v višino in dolžino je meril kaka dva metra, njegov vrat je meril kot dve metli skupaj, njegovi kremplji so bili ostri kot dobro nabrušeni noži, njegov pogled te je lahko prebodel in zobje so se mu od krutosti krvavo bleščali. Hitro sem spustila pogled v tla, da nisem gledala te ostudne in strašljive prikazni. Zmaj je bil zadovoljen, ko me je opazoval, da prihajam k njemu. Še enkrat sem se ustavila in se ozrla proti svojemu domu. Na grajskem stolpu sem zagledala očka in mamico. Nekaj sta govorila med seboj. Ampak jaz nisem več slišala. Ko sem se obrnila, da bi nadaljevala pot do travnika, kjer je name čakal moj konec, je v istem trenutku mimo mene stekel lep bel konj v galopu. Na belem konju, okrašenem z zlatimi uzdami, je sedel ponosen in postaven vitez v lepem in v soncu bleščečem oklepu. No, plemič. Tako sem si ga tudi predstavljala. Toda bil je le vitez. V svoji desni roki je držal koplje, ki je bilo namerjeno proti zmajevi glavi. Prizora, kako je vitez ubil tega zelenega podleža, nisem gledala. Slišala sem

samo rjojenje in krike med spopadom. Glavo sem vzdignila in zagledala, da je tega strašljivega prizora konec. Proti meni je prijahal vitez s konjem. Ponudil mi je roko in me vzdignil na belega konja. V lahkem drncu sem prijahala na grajsko dvorišče. Celemu gradu skupaj s kraljem in kraljico se je odvalil kamen od srca. Še zmeraj nisem vedela vitezovega imena. Moja mamica in očka sta mlademu vitezcu čestitala, da je rešil mene iz krempljev zmaja. "Jurij, hvala, da si jo rešil z zmajevega jedilnika," se je moja mamica, kraljica, kar naprej zahvaljevala. Oba z očkom sta me močno objela. Jaz sem čez mamino ramo opazovala Jurija. Po neskončnem objemanju in solzah sreče sem pristopila k Juriju in belemu konju. Jurij me ni opazil, ko sem prišla k njemu. Konj je imel mehko svetlo belo dlako in nežne lepe oči. Ko sem začela prigovarjati konju, da je zelo lep in ponosen, se je Jurij obrnil proti meni in mi je namenil pogled. Šele sedaj je kralj oznanil veselo novico, da Jurij lahko zaprosi za mojo roko. Vesela sem bila, da se bom nekega dne poročila z njim, neustrašnim junakom, ki je premagal zlobnega tiranskega zmaja.

princeska Karin Grom, Center IRIS

Jakob Zupančič globoko, Center IRIS

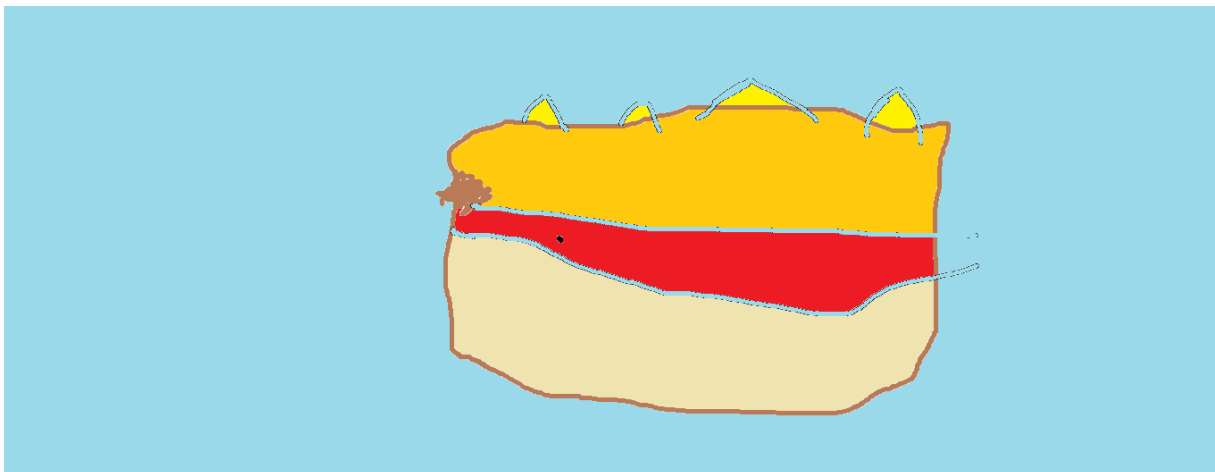
Na primer, če je ura 12, kot sem že prej rekel, znanilka časa kukavica gre ven in ura odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku, odbije, kuku.

To je bilo vse za danes in hvala za pozornost in lep dan še naprej.

Dober dan. Spet sem se vrnil. Dobil sem uro kukavico, ki je na baterijo in ima nihalo, ki niha, kadar je aktivna. Ura je v obliki hišice. Na nihalu sta eno dekle in en fant. Z uro vred sva dobila dve kartici, na katerih je pisalo navodilo, kako uro namestiti. Pisalo je tudi, če je vreme lepo, da mora biti nihalo obrnjeno, da iz hišice gleda fant, saj je tudi vremenska hišica. Z uro sva dobila tudi pokrov za baterijo, ki ga nisva namestila. Ko je baterija notri, se pokrov ni hotel zapreti. Obrnila sva ga, a je baterija padla ven. Uro sva dala ven iz škatle ter zagledala, da sem pomislil, da je v paketu zlomljena ura, ampak sploh ni samo takšna, je bila videti oz. na otip. Na zadnji strani ure je gumb, ki gre gor dol, ki služi za vklop in izklop kukavice. Ko se kukavica sproži oz. ko je ura polna, ptički začnejo peti in čez nekaj časa kukavica začne kukati. Ampak ne slišijo se samo ptički malo pred tem, ko kukavica neha kukati, se sliši kot en potoček. Ura vsakič, ko enkrat zakuka, zakuka dvakrat, to pomeni, da zakuka enkrat glasneje in enkrat tišje. Da bi s pomočjo kukavice vedeli koliko je ura, morate šteti samo glasnejše ali tišje, vseeno je katero kukanje se šteje, ampak potrebno je šteti samo eno kukanje. Zdaj pa sem se spomnil. Ne bom obupal. Atis bom poslal zvok ure in sliko. Ura ima dva zvonjenja. Kukavico in en gong. On odigra eno melodijo in nato odbije tolikokrat, kolikor je ura. Slikal bom sprednjo stran, ki je

na steni in zadnjo stran. Ni pa mi sploh treba slikati zadnjo stran. Saj jo lahko še v članku opišem. Nisem vedel, ampak je tudi na uri nalepka, kjer piše, kako uro namestiti. Se pravi, piše kako uro namestiti, dve črtici za povleči, da bi se odprl pokrov za baterijo, gumb za izbiro zvonjenja in luknja za zatakni uro. Izbire zvonjenja: gong, kukavica ali brez zvonjenja. Moja spremljevalka Atis je vprašala svojo prijateljico Marijano, kakšno uro bi rada imela. Marijanca je rekla, da če bi takrat obstajala baterijska ura, bi jo kupila. Zato razmišljam, da jo bom vprašal ali bi jo zamenjala. Samo jo rabim slikati in posneti oba zvonjenja ter jo slikati z obeh strani. Zdaj pa res res. Hvala za pozornost in lep dan še naprej.

Duško Djukanović v čudežnem svetu, OŠ Prežihovega Voranca

torto je spekla Vanja Ribič, OŠ Gustava Šiliha

NOVICE IZ SLAVNEGA SVETA ZBORNICE

Učitelj matematike je izgubil stavo z ravnateljem, za kazen je moral en dan poučevati našemljen v dojenčka iz vozička. Učna snov tega dne je bila seštevanje pleníc.

Učiteljica kemije je pri poskusu pretiravala. Levo krilo šole bodo obnovili čez počitnice.

Računalničar se je zelo navezal na novega hišnega ljubljénčka, zato prihaja z njim v službo. Da prideta vsaj do devete ure, vstajata ob treh zjutraj, saj ji mora obuti vseh sto nog.

Dolgoletni zakonski par, učiteljica angleščine in učitelj likovnega pouka, ima nekaj težavic. Likovnik vse odmore presedi pri mladi učiteljici francoskega jezika. Ah, ti jeziki!

Zadnji mesece našemu biologu zelo hitro raste trebuh, upamo, da bo kmalu odšel na porodniško.

Pri pouku astronomije nimamo teleskopa, ker smo varčna šola, zato se butamo z glavo ob zid. Vse zvezde so jasno vidne.

V kuhinji se je zakuhala zmešnjava. Povsod so nastavljene mišelovke, saj izginjajo sladkarije. Ujeli pa smo svetovalno delavko, ki pravi, da ima pregrenko življenje.

Po zbornici in šoli se je za vas tihotapila ... že nekdo.

IGRAMO SE, IGRAMO SE

IGRE Z DIVJIMI KOSTANJI

1. Meči na koš (Ivana Ferjan, 6. razred)

Igra za 2 ali več igralcev. Kostanje enakomerno porazdelimo med igralce. Vsak igralec dobi enako število kostanjev. Določimo koš – ta je lahko skleda, košara, luknja v tleh, škatla ... Tisti igralec, ki prvi vse svoje kostanje pomeče v koš, je zmagovalec. Če igralcu kostanj pade na tla, ga pobere in ponovno cilja na koš.

2. Vesoljski avokado (Bojan Jovanović, 3. razred)

Igra za 2 do 4 igralce. Kostanje postavimo v krog (planeti), en kostanj (Sonce) postavimo na sredino. Vsak od igralcev ima v rokah 1 kostanj, s katerim poskuša zadeti čim več planetov, razen Sonca. Na potezi je le en igralec hkrati. Kostanj, s katerim ciljaš, kotališ. Če po pomoti zadaneš Sonce, si izgubil. Če kostanj pade na tla, se igra konča in je tisti, kateremu je kostanj padel na tla, izgubil. Vsak planet, ki je zadet, igralec obdrži. Zmaga tisti, ki zadane več planetov.

3. Vojna (Bojan Jovanović, 3. razred)

Igra za 2 ali več igralcev. Kostanje postaviš v ravno črto, med posameznimi kostonji naj bo prostora za 3 kostanje. Vsak igralec ima 1 kostanj, s katerim poskuša zbiti kostanje, ki so postavljeni v vrsto. Igralci ciljajo kostanje v vrsti z enake razdalje, za katero se v naprej dogovorijo. Vsak zadet kostanj izločimo iz igre – obdrži ga igralec, ki je kostanj zadel. Če zadaneš nasprotnikov kostanj, ki ga med posameznimi potezami nasprotnik mora pustiti na igralni površini, si izgubil. Na potezi je le en igralec hkrati. Tisti, ki zadane več kostanjev, je zmagovalec.

4. Nogomet (Bojan Jovanović, 3. razred)

Igra za 2 igralca. S kostonji na nasprotni strani igralne površine narediš 2 gola – označiš ju z dvema

kostanjema. Vsak igralec ima na voljo 4 kostanje – žoge. Vsak dobi še 5. kostanj, ki predstavlja golmana in napadalca hkrati. Z napadalcem streljaš žoge v nasprotnikov gol, tako da z napadalcem zadane kostanj – žogo in strelja na gol. Zmagovalec je tisti, ki v 4 poskusih, zadane več golov. Na potezi je le en igralec hkrati. Igro igramo le z eno žogo hkrati. V primeru, da gola ne zadanemo, je žoga izločena. Vsak igralec ima na voljo le eno potezo, da zadane nasprotnikov gol. Razdalja, s katere ciljamo na gol je v naprej določena in jo igralca dogovorita v naprej.

5. Slika (Maks Hočevar, 4. razred)

Prvi igralec sestavi sliko iz kostanjev. Drugi ugiba, nato vlogi zamenjata. Vsaka pravilno uganjena slika prinese eno točko, točko pa predstavlja kostanj. Vsak ima tri poskuse za ugibanje. Kdor ima na koncu igre več kostanjev, zmaga.

6. Kateri predmet imam v mislih? (Maks Hočevar, 4. razred)

Igralec si zamisli predmet, nasprotnik pa ugiba, kateri predmet je to. Za vsak pravilen odgovor, dobi točko. Kdor prvi dobi pet kostanjev, je zmagovalec.

7. X in O (Maks Hočevar, 4. razred)

Narišeš mrežo dveh vodoravnih in dveh navpičnih črt. Igralca se dogovorita kdo bo imel svetlo in kdo temno stran kostanjev. Cilj je tri kostanje čim prej postaviti po tri v vrsto, bodisi vodoravno, navpično, poševno v levo ali poševno v desno.

8. 4 v vrsto (Maks Hočevar, 4. razred)

Narišeš mrežo 7 vodoravnih in 6 navpičnih črt. Igralca se dogovorita kdo bo imel svetlo in kdo temno stran kostanjev. Cilj je štiri kostanje čim prej postaviti po štiri v vrsto, bodisi vodoravno, navpično, poševno v levo ali poševno v desno.

9. Vrtenje (Maks Veselič, 3. razred)

Igra za 2 do 5 igralcev. Vsi igralci zavrtijo kostanje istočasno. Zmagovalec je tisti, katerega kostanj se najdlje vrti.

10. Nogomet (Maks Veselič, 3. razred)

Igra za 2 igralca. Iz kostanjev narediš 2 gola in na sredino igralne plošče postaviš kostanj za žogo. S frcanjem poskušaš kostanj spraviti v nasprotnikov gol. Ko zadaneš gol, dobiš 1 točko. Igraš do 10 točk.

Vsakič en napada, drugi pa poskuša braniti.

11. Skakanje čez ježice (Maks Veselič, 3. razred)

Igra za 1 do 3 igralce. Potrebujemo 3 ježice in toliko kostanjev kot je igralcev. Po površini postaviš 3 ježice. Naloga je s svojim kostanjem, preskočiti vse 3 ježice. To narediš s frcanjem. Tisti, ki prvi preskoči vse ježice je zmagovalec.

12. Nagajivi kostanji (Enja Čopi, 3. razred)

S kostanji narediš krog. Vsak igralec dobi 2 kostanja, ki ju poskuša s frcanjem spraviti v krog. Poskušaš toliko časa, dokler ju ne spraviš v krog. Zmaga tisti, ki prvi spravi oba kostanja v krog.

13. Stolpnica (Enja Čopi, 3. razred)

Imaš šest kostanjev, ki jih poskusiš postaviti v čim višji stolp. Tisti od igralcev, ki mu uspe postaviti najvišji stolp, zmaga.

14. Mini matematika (Enja Čopi, 3. razred)

Vzameš par kostanjev in jih daš v roke soigralcu, ki miži. Soigralec jih mora prešteti. Če se pri štetju ni zmotil, dobi točko. Tisti, ki ima več točk je zmagovalec.

15. Rokomet (Rožle Verbič, 6. razred)

Za igro potrebuješ gole iz kostanjev, ki ju postaviš na nasprotno stran igralne ploskve. Igralca se dogovorita kdo bo igro začel. Tisti igralec dobi kostanj. Cilj je zadeti več golov. Tisti, ki prvi zadane 10 golov, zmaga.

16. Risanje (Lovro Špilak, 4. razred)

S kostanji rišeš risbe, tako da jih postavljaš enega poleg drugega.

17. Daj kostanje (Anej Černek, 2. razred)

Igralca si izmenjujeta kostanje. Vsak da toliko kostanjev, kolikor od njega zahteva soigralec. S tem se učimo šteti.

18. Oblikuj števila (Klara Glorija Cegner, 3. razred)
S kostanji rišemo števila. Soigralec ta števila prepozna. Učimo se pisati in brati števila.

19. Oblikuj črke (Klara Glorija Cegner, 3. razred)
S kostanji rišemo črke. Soigralec te črke prepozna. Učimo se pisati in brati črke.

20. Poišči kostanj (Nina ČK)
Pojdi v gozd ali park in naberi čim več kostanjev. Pri tem globoko dihaj in se glasno smeji. Pa lepo nabiranje želim 😊 potem pa veselo igranje.

21. ZBIJANJE KOSTANJEV (Ivana Ferjan, 6. razred)
S palico sunemo en kostanj in z njim skušamo zadeti oziroma premakniti drugega. Če ga premaknemo,

dobimo 1 točko, sicer pa nobene. Če se kostanja le dotakneta en drugega, igralec dobi 0,5 točke. Cilj igre je, da zbereš čim več točk.

22. BILIJARD S KOSTANJI (Ivana Ferjan, 6. razred)
Izkopljemo 7 lukenj in vanje položimo kostanje. Nato s palico poskusimo spraviti en kostanj iz luknje v katerokoli drugo luknjo. Če kostanj pristane v sosednji luknji, igralec dobi 1 točko, če kostanj sunemo iz sredinske luknje v katerokoli drugo, dobimo 2 točki, če kostanj sunemo v nasprotno luknjo pri tem dobimo kar 3 točke, če pa kostanj pristane zunaj luknje ne dobimo točk. Če pri suvanju mimogrede zbijemo še kakšen kostanj iz njegove luknje pri tem dobimo še dodatne 0,5 točke, drugače pa ne zberemo nič dodatnih točk.

Mentorica: Nina Čelešnik Kozamernik

Za nekaj zabavnih in iskrivih strel smo se podali do naših osmarjev. Takili so.

Se lahko kar sami predstavite?

Pika: Sem Pika, ki rada slika.

Nejc: Na Nejc se nič ne rima, to nekej ne štima.

Tim: Jaz sem Tim, ki pred testi rad zbolim.

Žan: Žan zafnan iz Kranja prišel zaspan, pa sem že nasmejan.

No, smo dobro začeli. Kateri predmet bi pa vi imeli na urniku prve 4 šolske ure, da bi dobro začenjali?

Tim: To je nemogoče, če že, bi se vsaj kislo nasmehnil ob glasbi, ki jo obožujem.

Nejc: Ne bi rad odgovarjal.

Pika: Gospodinjstvo ali likovno. Torej, da rišem, vmes pa pečem palačinke.

Žan: Športna ali prosto računalništvo. Zelo pomembno je, da je res prosto.

Pika: Tudi 4 ure odmora bi bile v redu.

Tim: Spanje do 12 po zakonu.

Letos praznujemo stoletnico poučevanja slepih in slabovidnih v Sloveniji. Kaj boste videli v ogledalu, ko se boste ob 12.05 zbudili čez 100 let?

Tim: Kosmatega, dolgolasega moškega s kiklo in lakiranimi nohti.

Žan: Onemoglega starčka. Ogledalo mi bodo morali prinesiti, saj ne bom več vstajal. Ali pa samo še krsto.

Nejc: Fit starčka, ki se odpravlja na trening joge in je zelo dobre volje.

Pika: Pustimo se presenetiti, hihi.

Kdaj ste bili zadnjič presenečeni?

Nejc: Za moj rojstni dan, ko sem zgrožen ugotovil, da sem 1 leto bližje fit starčku. Ali pa celo ne-fit starčku.

Žan: Nisem dosegljiv, ker sem ravno v ekstazi presenečenja.

Tim: Vsak dan sem zaprepaden, da sem živ.

Pika: Pustimo se presenetiti, hehe.

Kaj bi svetovali učiteljem in delavcem našega Centra, da bi bili ob 200-letnici vsi še bolj zadovoljni in nasmejani?

Žan: Vzgojitelji v domu naj učence izven učnih ur pustijo v miru in druženju.

Pika: Predlagam "Narobe dan". Takrat bi bili učenci učitelji, učitelji pa učenci.

Nejc: To me ne zanima. Takrat bom delal jogo.

Tim: Ob kakršnihkoli sitnostih vas bo čez 100 let obiskal

kosmati, dolgolasi okostnjak v kiklici. Bodite raje prijazni.

Hvala za nadebuden intervju. Uspešno reševanje majskih testov!

100 LET? ŽE?

INTERVJU Z RAVNATELJICO CENTRA IRIS, GOSPO KATJUŠO KOPRIVNIKAR

Ker se bliža 100. "rojstni dan" naše šole za slepe in slabovidne v Ljubljani si je naša ravnateljica kljub obilici dela, ki ga ima vzela nekaj minut časa in izčrpno odgovorila na naša vprašanja.

1. Koliko časa ste že v funkciji ravnateljice Centra IRIS?
Funkcijo ravnateljice sem prevzela julija 2012.

2. Na kakšen način boste obeležili stoto obletnico Centra?

Stoto obletnico šole za slepe v Sloveniji bomo praznovali celo leto 2019. Z izvedbo različnih dogodkov želimo javnosti predstaviti zgodovinski razvoj šole za slepe, pomen strokovnega usposabljanja strokovnih delavcev, ki poučujejo slepe in slabovidne, pomen zagotavljanja ustreznih pogojev za razvoj inkluzivnega izobraževanja, pomen razvoja različnih programov po zaključku izobraževanja in odpiranja možnosti za zaposlitev ter nujnost sodelovanja v mednarodnem prostoru. Posebno pozornost bomo namenili športnemu in kulturnemu udejstvovanju. 19. septembra 2019 nas čaka še slavnostna akademija v Slovenski Filharmoniji, na kateri bodo nastopali znani slepi in slabovidni umetniki in ustvarjalci, ki so bili tudi učenci naše šole.

3. Kakšen je odziv javnosti na vaš jubilej?

O pomenu šole za slepe in sto letni tradiciji, ki jo imamo v Sloveniji na področju izobraževanja slepih in slabovidnih, obveščamo različne medije, ki pa se ne odzovejo vedno na naše vabilo. Zelo aktualna je spletna stran Centra IRIS in FB stran Centra IRIS, na katerih redno obveščamo o vseh dogodkih. Zelo smo veseli, da se na dogodke odzivajo naši bivši učenci, učenci in dijaki, ki se trenutno šolajo v Centru IRIS ali jim nudimo pomoč v inkluziji, njihovi starši, predstavniki Lions Klubov, Rotary klubov, predstavniki Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, Fakultet, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, upokojenci in prijatelji iz tujine. Veseli smo tudi, da je častno pokroviteljstvo na slavnostni akademiji prevzel predsednik RS g. Borut Pahor.

4. Ali se aktivnosti ob praznovanju poleg vaših učencev udeležujejo tudi bivši in učenci iz inkluzije?

Preko leta se odvijajo aktivnosti, ki so namenjene različnim skupinam. Tekmovanja v šahu za slepe so se udeležili bivši učenci šole, ki so danes stari že več kot 60 let. Glasbene prireditve, ki so jo pripravili učenci naše šole skupaj z učenci iz inkluzije, so se udeležili zaposleni, ki so že v pokoju. Pohoda 100 slepih in slabovidnih po Ljubljani so se udeležili tako bivši učenci, upokojenci, starši, učenci Centra IRIS, zaposleni kot učenci iz inkluzije.

Posebej bi želela izpostaviti organizacijo mednarodne strokovne konference, katere rezultat je tudi Zbornik strokovnih prispevkov na kar 500 straneh.

Na mednarodnih športnih igrah za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani so prav tako sodelovali bivši kot aktualni dijaki. Na slavnostno akademijo v septembru bomo povabili vse, ki so kakorkoli povezani z našo šolo. Aktivnosti ob praznovanju 100 letnice šole namenjamo tistim, katerim je šola namenjena in ki so prispevali k temu, da je leto 2019 tako posebno. Menim, da nam zelo dobro uspeva.

5. Ali se aktivnosti odvijajo po načrtih?

Vse načrtovane aktivnosti izvajamo v skladu z načrtovanim. Septembra nas čaka še slavnostna akademija ter razstava o zgodovini šole za slepe v Mestni hiši in Šolskem muzeju.

Vsi zaposleni, učenci in dijaki Centra IRIS ob sodelovanju s starši se trudimo, da bi praznično leto popestrili tudi z manjšimi dogodki kot je dan odprtih vrat, različni glasbeni nastopi ali pa branje pravljic v brajevi pisavi v knjižnicah po Sloveniji.

6. Ali menite, da se je ozaveščenost o osebah s posebnimi potrebami povečala?

Moje osebno mnenje je, da se ozaveščenost o osebah s posebnimi potrebami povečuje. K temu je veliko prispevalo inkluzivno izobraževanje, aktivnosti specialnih šol na področju ozaveščanja javnosti, projektne aktivnosti na področju socialnega vključevanja in zaposlovanja ter potreba po povezovanju različnih inštitucij doma in v svetu. Pomembno vlogo o ozaveščanju javnosti pa ima tudi vsak posameznik, saj s svojo dnevno aktivnostjo in participacijo lahko družbi jasno sporoča kdaj in kje potrebuje pomoč oz. je lahko samostojen.

Na tej poti moramo biti potrpežljivi in vztrajni.

7. Kako vidite Center v prihodnosti?

Center IRIS se razvija v sodobno strokovno inštitucijo z mednarodnim ugledom, ki ni vezana zgolj na vzgojo in izobraževanje slepih in slabovidnih. Vizija Centra IRIS je: "Sodelovati, povezovati in delovati za dvig kakovosti življenja slepih in slabovidnih in njihovih družin."

V skladu z vizijo vidim Center IRIS kot strokovni center, kjer bodo vsi slepi in slabovidni, ne glede na starost, sposobnosti in zmožnosti, deležni strokovne podpore, izobraževanja, svetovanja in vseživljenjskega učenja. Praznina se kaže tudi na področju zaposlovanja slepih in slabovidnih, ponudbi stanovanjskih skupin in zaposlitvenega centra. Ker veliko vlagamo v strokovno izobraževanje vseh zaposlenih, si želim, da bi svoje znanje širili tudi izven meja Slovenije.

Moja neskromna želja pa so tudi novi prostori Centra IRIS, ki si jih tako slepi in slabovidni kot zaposleni vsekakor zaslužimo.

Hvala za tako podrobne in zanimive odgovore. Upamo, da se bodo vsi vaši cilji in želje uresničile in, da bomo v Centru IRIS praznovali še veliko obletnic.

Fotografiji iz mednarodne konference Centra IRIS

INTERVJU S SLOVENSKO PISATELJICO IN BIVŠO UČITELJICO SLOVENŠČINE V CENTRU IRIS, GOSPO AKSINJO KERMAUNER

V Centru IRIS smo imeli možnost delati in se učiti od uspešne slovenske pisateljice. Letošnjo Našo misel smo želeli obeležiti tudi s pogovorom z njo, zato smo jo prosili za nekaj odgovorov na naša vprašanja.

1. Kdaj ste začeli s pisanjem?

Že zelo zgodaj. Prvo pesem sem napisala v petem razredu – imela je naslov Mesečni konj. Pesniška zbirka mi je izšla, ko sem bila stara 21 let, na kar sem bila zelo ponosna.

2. Katera je po vašem mnenju vaša najbolj znana knjiga?

Hm ... Za otroke verjetno Žiga špaget gre v širni svet, za odrasle pa zbirka Dnevnik Hiacinte Novak.

3. Kako se je začelo vaše delo v takratnem ZSSM?

Z ljudmi s posebnimi potrebami sem se prvič srečala leta 1983 v CIRUS-u Kamnik in se takrat odločila, da bo to moj poklic, tisto, za kar sem poklicana v življenju. Leta 1987 so na Zavodu potrebovali učiteljico, ki bi poučevala slovenščino in likovni pouk, to pa je bila ravno moja kombinacija. Naključje ali na-ključ-je? Na Zavodu, zdajšnjem Centru IRIS, sem ostala kar 25 let.

4. Ali ste potrebovali kakšno uvajanje pri delu s slepimi in slabovidnimi?

Seveda, saj nisem imela pojma. Pravila so zahtevala tudi dodaten študij, ki smo ga opravljali dve leti v Zagrebu in deloma v Ljubljani. Največ pa mi je prinesla praksa in pomoč izkušenih kolegov.

5. Koliko časa ste bili predsednica Društva pisateljev Slovenije?

Sedem mesecev. Sem bila pa prej 6 let predsednica Sekcije za otroško in mladinsko književnost pri tem društvu.

Hvala za vaš čas in zanimive odgovore. Želimo vam, da boste tudi v prihodnosti napisali veliko zanimivih del.

sveže pečena novinarka Melkina Huskić, Center IRIS

KAJ JE DOGAJALO

Ob 100. obletnici šole za slepe in slabovidne na Slovenskem smo na kar šestih lokacijah v Ljubljani postavili na ogled tipanke, ki so jih za različne namene izdelali delavci Centra IRIS, študentje in profesorji v sklopu natečajev in diplomskih del, ter učenci različnih šol v sklopu pouka. V letu 2018 smo razstavili tipanke v knjižnici Ig, v knjižnici Prežihovega Voranca v Ljubljani, v prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, v Info točki 65+ v centru Ljubljane, januarja 2019 pa še v knjižnici Škofljica, kjer smo poleg tipank na voljo za tipanje razstavili tudi izdelke učencev in učiteljev Centra IRIS ter izdelke udeležencev mednarodnega kreativnega tabora, ki je potekal avgusta 2018. Marca 2019 smo v galeriji Pedagoške Fakultete v Ljubljani razstavili tipne slikanice v okviru razstave Vizualne in tipne simulacije za otroke s težavami vidnega zaznavanja bolnišničnega oddelka Vrtca Vodmat Ljubljana. Prijetno, zabavno in borbeno je bilo oktobra 2018, ko se je v Centru IRIS 8 šahistov pomerilo na šahovskem turnirju. Videči tekmovalci so morali igro odigrati s prevezami. Vsak prvi torek v mesecu smo lahko na radiu Ognjišče v oddaji Luč v temi poslušali dijakinjo Mihaelo Rojht, ki je poročala o pomembnih dogodkih ob 100. obletnici šole za slepe in slabovidne na Slovenskem.

kronik Jera Svetek, Center IRIS

Želje šoli slepih in slabovidnih ob stoletnici
Imejte se lepo, bodite veseli! Še naprej dobro poučujte!

Žiga Potočnik, 2. OŠ Žalec

